

فاضلاب‌های صنعتی

(مبانی تصفیه، استفاده مجدد، آزمایشات)

نویسنده‌ان:

مهندس غلامعلی حقیقت

عضو هیات علمی گروه مهندسی بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی جیرفت

مهندس مریم غلامی

دانشجوی دکتری بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوqi بزد

دکتر محمد تقی قانعیان

دانشیار گروه مهندسی بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوqi بزد

مهندس طاهره جاسمیزاد

کارشناس ارشد مهندسی بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوqi بزد

URL: www.khaniran.com

سروشناسه : حقیقت، غلامعلی، ۱۳۵۵ -

عنوان و نام پدیدآور: فاضلاب‌های صنعتی(مبانی تصفیه، استفاده مجدد، آزمایشات) / نویسنده‌گان غلامعلی حقیقت...[و دیگران] مشخصات نشر: تهران: خانیران، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۳۲۵ ص.: مصور، جدول، نمودار.

شابک: ۲۴۵۰۰۰-۶۰۰-۷۹۸۸-۱۷-۶ ریال ۹۷۸ :

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
عنوان به انگلیسی: & Industrial wastewater (foundation of treatment reuse)
analysis

یادداشت: مولفان غلامعلی حقیقت، مریم غلامی، محمدتقی قانعیان، طاهره جاسمی‌زاد.

بادداشت: کتابنامه: ۳۲۱ ص. موضوع: فاضلاب – تصفیه موضوع: –
Sewage
Purification
موضوع: زباله صنعتی – تصفیه موضوع: –
Factory and trade waste –
Purification
Purification

رده بندی دیوبی: ۶۲۸/۳

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۱۳۹۵/۲۲۳ ف/۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۸۸۴۰۱

نام کتاب: فاضلاب‌های صنعتی (مبانی تصفیه، استفاده مجدد، آزمایشات)

مولفان:	مهندس غلامعلی حقیقت	نوبت چاپ:	مهندس غلامی
	مهندس مریم غلامی	تاریخ نشر:	دکتر محمد تقی قانعیان
	۱۳۹۵		تیرماه
	زمستان		مهندس طاهره جاسمی‌زاد
	۵۰۰	نسخه:	مهندس طاهره جاسمی‌زاد
	۲۴۵۰۰	قیمت:	
	ریال ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۸۸-۱۷-۶	شابک:	انتشارات خانیران
	۹۷۸-۶۰۰-۷۹۸۸-۱۷-	: ISBN	انتشارات آوای قلم
ناشر:			طراح جلد:

دفتر تولید و پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر شمالی، ابتدای خیابان نصرت،

کوچه باع نو، کوچه داود آبادی شرقی، پلاک ۴، زنگ اول

همراه: ۰۹۱۲۱۹۹۹۱۲۰ (مدیر فروش)

تلفکس: ۶۶۹۵۰۷۷۲

تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۵۰۷۷۲-۶۶۹۶۵۴۰۵ (کد تهران ۶۶۹۶۵۳۹۶)

فروشگاه اینترنتی : www.khaniranshop.com

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است.

متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه ناشر.....
۱۲.....	مقدمه نویسندهان.....

فصل اول: ویژگی‌ها و ضرورت تصفیه فاضلاب‌های صنعتی

۱۶	۱-۱ - مقدمه
۱۷	۱-۲ - ضرورت تصفیه فاضلاب‌های صنعتی
۱۹	۱-۳ - اثرات زیست محیطی فاضلاب‌های صنعتی
۲۲	۱-۴ - تعاریف و مفاهیم
۲۵	۱-۵ - خصوصیات و معیارهای استقرار واحدها و فعالیتهای صنعتی و تولیدی
۲۶	۱-۶ - مقدار آب مصرفی و فاضلاب تولیدی صنایع در دنیا و ایران
۲۹	۱-۷ - مشخصات کیفی فاضلاب‌های صنعتی

فصل دوم: اصول مدیریت و تصفیه فاضلاب‌های صنعتی

۳۶	۲-۱ - مقدمه
۳۶	۲-۲ - انواع فاضلاب‌های تولیدی در یک واحد صنعتی
۳۸	۲-۳ - استراتژی‌های تصفیه و دفع فاضلاب‌های صنعتی
۳۸	۲-۳-۱ - تخلیه فاضلاب صنعتی به شبکه فاضلاب شهری
۳۹	۲-۳-۱-۱ - استانداردهای تخلیه
۴۱	۲-۳-۱-۲ - ممنوعیت ویژه
۴۳	۲-۳-۱-۳ - معیارهای آلودگی
۴۳	۲-۳-۱-۴ - انواع مجوزهای تخلیه فاضلاب صنعتی در شبکه‌های جمع‌آوری فاضلاب
۴۶	۲-۳-۲ - تصفیه اختصاصی فاضلاب صنعتی
۴۶	۲-۳-۳ - تصفیه مشترک با دیگر صنایع
۴۷	۲-۳-۴ - بهره‌گیری از جریان فاضلاب‌های مختلف برای متعادل‌سازی یکدیگر
۵۱	۲-۴ - روش‌های کاهش حجم و غلظت فاضلاب‌های صنعتی
۵۲	۲-۴-۱ - طبقه‌بندی یا جداسازی فاضلاب‌ها

۵۳	۲-۴-۲ - تغییر فرآیند و مواد مصرفی .....
۵۴	۲-۴-۳ - تغییر و اصلاح تجهیزات .....
۵۴	۲-۴-۴ - حفاظت از فاضلابها .....
۵۵	۲-۴-۵ - بازیافت فرآورده فرعی .....
۵۶	۲-۴-۶ - استفاده مجدد از فاضلاب .....
۵۷	۲-۴-۷ - یکنواختسازی فاضلابها .....
۵۷	۲-۴-۸ - متناسبسازی فاضلابها .....
۵۸	۲-۵ - خنثیسازی فاضلابهای صنعتی .....
۵۸	۲-۵-۱ - روش اختلاط فاضلاب .....
۵۸	۲-۵-۲ - خنثیسازی فاضلابهای اسیدی با بستر سنگ آهک .....
۵۸	۲-۵-۳ - خنثیسازی فاضلابها با آب آهک (دوغاب) .....
۵۹	۲-۵-۴ - خنثیسازی فاضلابهای اسیدی با استفاده از سود و یا کربنات سدیم .....
۵۹	۲-۵-۵ - خنثیسازی فاضلابهای قلیایی با استفاده از گاز خروجی .....
۵۹	۲-۵-۶ - خنثیسازی فاضلابهای قلیایی با استفاده از دی اکسید کربن خالص .....
۵۹	۲-۵-۷ - خنثیسازی فاضلابهای قلیایی با استفاده از اسید سولفوریک (H_2SO_4) .....
۶۰	۲-۵-۸ - استفاده از فاضلاب اسیدی در فرایندهای صنعتی .....
۶۰	۲-۶ - تصفیه خانه‌های فاضلاب صنعتی .....
۶۳	۲-۷ - فرآیندهای مختلف تصفیه فاضلاب صنعتی .....
۶۳	۲-۷-۱ - فرآیندهای فیزیکی .....
۶۳	۲-۷-۱-۱ - آشغالگیری .....
۶۵	۲-۷-۱-۲ - دانه‌گیری .....
۷۰	۲-۷-۱-۳ - تانک‌های تهشیینی اولیه .....
۷۵	۲-۷-۱-۴ - کاربرد غشاء در تصفیه فاضلاب .....
۷۹	۲-۷-۱-۵ - الکترودیالیز .....
۸۱	۲-۷-۱-۶ - اسمز معکوس .....
۸۴	۲-۸-۱ - فرآیندهای شیمیایی تصفیه فاضلاب .....
۸۴	۲-۸-۱-۱ - ترسیب شیمیایی .....
۸۵	۲-۸-۱-۲ - اکسیداسیون - احیاء .....
۸۶	۲-۸-۱-۳ - فرآیند انعقاد .....
۹۲	۲-۸-۱-۳-۱ - عوامل مؤثر در فرایند انعقاد .....
۹۵	۲-۸-۱-۳-۲ - مواد کمک منعقدکننده .....

۹۸	۲-۸-۱-۴
۹۹	۲-۹-۱-۱
۱۰۰	۲-۹-۱-۱-۱
۱۰۲	۲-۹-۱-۱-۱-۱
۱۰۴	۲-۹-۱-۱-۱-۲
۱۰۹	۲-۹-۱-۱-۱-۳
۱۱۱	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۱
۱۱۳	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۲
۱۱۴	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۳
۱۱۵	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۴
۱۱۶	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۵
۱۱۷	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۶
۱۱۸	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۷
۱۱۹	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۸
۱۲۰	۲-۹-۱-۱-۱-۳-۹
۱۲۱	۲-۹-۱-۱-۲-۱
۱۲۲	۲-۹-۱-۱-۲-۲
۱۲۲	۲-۹-۱-۲-۲-۱
۱۲۳	۲-۹-۱-۲-۲-۲
۱۲۴	۲-۹-۱-۲-۲-۳
۱۲۵	۲-۹-۱-۲-۲-۴
۱۲۷	۲-۹-۱-۲-۲-۵
۱۲۷	۲-۹-۱-۲-۲-۶
۱۲۸	۲-۹-۱-۲-۲-۷
۱۲۹	۲-۹-۱-۲-۲-۸
۱۳۱	۲-۹-۱-۲-۲-۹
۱۳۲	۲-۹-۱-۲-۳
۱۳۳	۲-۹-۱-۳-۱
۱۳۶	۲-۹-۱-۳-۲
۱۳۷	۲-۹-۱-۳-۳
۱۳۷	۲-۹-۱-۴

۱۴۰	۲-۹-۱-۴-۱	- دیسک‌های بیولوژیکی
۱۴۲	۲-۹-۱-۴-۲	- بسترهاي ثابت مستغرق
۱۴۲	۲-۹-۱-۴-۳	- بیورآکتورهای بستر معلق

فصل سوم: تصفیه فاضلاب صنایع متداول

۱۴۶.....	۳-۱	- مقدمه
۱۴۸.....	۲-۳	- تصفیه فاضلاب صنایع متداول
۱۴۸.....	۳-۲-۳	- صنایع دباغی و چرم
۱۵۱.....	۳-۱-۲-۳	- خصوصیات فاضلاب دباغی
۱۵۵.....	۳-۲-۱-۲	- تصفیه فاضلاب دباغی
۱۵۶.....	۳-۲-۲	- صنایع غذایی
۱۵۸.....	۳-۲-۱-۱	- صنایع لبنی
۱۵۸.....	۳-۲-۲-۱-۱	- مدیریت آب مصرفی و فاضلاب تولیدی در کارخانجات تولید شیر
۱۶۱.....	۳-۲-۲-۱-۲	- فاضلاب صنایع لبنی
۱۶۲.....	۳-۲-۲-۱-۳	- روش‌های تصفیه فاضلاب صنایع لبنی
۱۶۳.....	۳-۲-۳	- صنایع نساجی
۱۶۴.....	۳-۲-۳-۱	- مصرف آب در صنعت نساجی
۱۶۶.....	۳-۲-۳-۲	- مواد شیمیایی مصرفی در صنعت نساجی
۱۶۷.....	۳-۲-۳-۳	- کیفیت فاضلاب مراحل مختلف صنعت نساجی
۱۷۰.....	۳-۲-۳-۴	- ویزگی‌های فاضلاب صنایع نساجی
۱۷۱.....	۳-۲-۳-۵	- روش‌های متداول تصفیه فاضلاب صنایع نساجی

فصل چهارم: استفاده مجدد از فاضلاب تصفیه شده

۱۸۶	۴-۱	- بازیابی فاضلاب
۱۸۹	۴-۲	- مقررات و فناوری‌های استفاده مجدد
۱۹۲	۴-۳	- استفاده مجدد در صنعت
۱۹۲	۴-۳-۱	- ترکیب آب صنعتی
۱۹۳.....	۴-۳-۲	- خصوصیات آب مورد استفاده در صنعت
۱۹۳	۴-۳-۳	- ترکیب آب مورد استفاده در برج‌های خنک‌کننده

۱۹۴	۴-۳-۴- مشکلات متداول کیفی آب در سیستم برج های خنک کننده.....
۱۹۷	۴-۴- استفاده مجدد در کشاورزی .....
۱۹۸	۴- ۵- استفاده مجدد جهت تغذیه آب زیرزمینی.....
۲۰۱	۴-۶- استانداردهای دفع پساب .....
۲۰۶	۴-۷- مقدار بازیافت فاضلاب صنعتی در ایران .....

فصل پنجم: اصول نمونه برداری، آزمیش و ایمنی در آزمایشگاه های تصمیم‌خانه فاضلاب صنعتی

۲۱۰	۵-۱- مقدمه .....
۲۱۱	۵-۲- نمونه برداری .....
۲۱۲	۵-۳-۱- نمونه برداری لحظه‌ای .....
۲۱۲	۵-۳-۲- نمونه برداری مرکب .....
۲۱۳	۵-۳-۳- وسایل نمونه برداری .....
۲۱۳	۵-۳-۴- محل نمونه برداری .....
۲۱۴	۵-۳-۵- نگهداری نمونه فاضلاب های صنعتی .....
۲۱۵	۵-۳-۶- پارامترهای آنالیز نمونه .....
۲۱۵	۵-۳-۷- ارسال نمونه ها .....
۲۱۶	۵-۳-۸- آزمایشات فاضلاب صنعتی .....
۲۱۷	۵-۳-۹- جامدات .....
۲۲۲	۵-۳-۱۰- رنگ (Color) .....
۲۲۵	۵-۳-۱۱- کدروت .....
۲۲۶	۵-۳-۱۲- هدایت الکتریکی (EC) .....
۲۲۶	۵-۳-۱۳- pH .....
۲۲۷	۵-۳-۱۴- اسیدیته .....
۲۲۹	۵-۳-۱۵- قلیائیت .....
۲۳۱	۵-۳-۱۶- فسفر و فسفات .....
۲۳۴	۵-۳-۱۷- ازت .....
۲۳۷	۵-۳-۱۸- کلرور .....
۲۴۰	۵-۳-۱۹- سولفات .....
۲۴۳	۵-۳-۲۰- سیانید .....
۲۴۳	۵-۳-۲۱- فلزات سنگین .....

۲۴۵	۱۴-۳-۵- دترجنت‌ها (سورفاکtant‌های آنیونیک)
۲۴۷	۱۵-۳-۵- روغن و چربی
۲۵۰	۱۶-۳-۵- اکسیژن محلول
۲۵۵	۱۷-۳-۵- آزمایش BOD
۲۵۸	۱۸-۳-۵- آزمایش COD
۲۶۳	۴-۵- ایمنی در آزمایشگاه
۲۶۸	پیوست
۳۳۱	منابع

فهرست جدول‌ها

جدول ۱-۱ : میزان آب مصرفی و فاضلاب تولیدی در تعدادی از صنایع	۲۸.
جدول ۱-۲: مشخصات عمومی فاضلاب برخی صنایع.....	۲۹.
جدول ۳: خصوصیات فاضلاب صنایع نساجی.....	۳۰.
جدول ۴-۶: خصوصیات فاضلاب صنایع تولید کنسرو و کمپوت	۳۰.
جدول ۵-۷: خصوصیات فاضلاب صنایع تولید نوشابه	۳۰.
جدول ۶-۸: خصوصیات فاضلاب مربوط به آماده‌سازی خمیر کاغذ از چوب	۳۱.
جدول ۷-۹: خصوصیات فاضلاب تولیدی در صنعت کاغذسازی به ازای یک تن کاغذ	۳۱.
جدول ۸-۱۰: خصوصیات فاضلاب دامداری	۳۱.
جدول ۹-۱: خصوصیات فاضلاب صنایع دباغی.....	۳۱.
جدول ۱۰-۱: مزاحمت‌های ناشی از فاضلاب‌های صنعتی بر سیستم تصفیه	۳۲.
جدول ۲-۱: حدود مجاز غلظت آلاینده‌ها در هنگام تخلیه به شبکه‌های جمع‌آوری فاضلاب	۴۴.
جدول ۲-۲: محل دفع فاضلاب صنعتی کارگاه‌های صنعتی	۵۰.
جدول ۲-۳: سیستم تصفیه فاضلاب صنعتی کارگاه‌های صنعتی	۶۲.
جدول ۲-۴: اطلاعات معمول وزن مخصوص و غلظت لجن خروجی از تانک تهشیینی اولیه	۷۴.
جدول ۲-۵: کاربردهای فناوری‌های غشایی در تصفیه فاضلاب	۷۷.
جدول ۲-۶: pH مناسب برای تعدادی از مواد منعقد‌کننده	۹۳.
جدول ۲-۷: تاریخچه پیشرفت و تکامل کاربرد تصفیه بی‌هوایی فاضلاب	۱۰۹.
جدول ۱-۳: روش‌های تصفیه فاضلاب صنعتی استفاده شده به استناد مقالات	۱۴۸.
جدول ۲-۳: میزان BOD و COD محصولات صنایع لبنی و فاضلاب خانگی	۱۶۰.
جدول ۳-۳: مشخصات فاضلاب‌های حاصل از کارخانه‌های لبنیات	۱۶۲.
جدول ۴-۳: میزان مصرف آب در مراحل مختلف صنعت نساجی	۱۶۵.
جدول ۵-۳: مشخصات آب قابل استفاده در صنایع نساجی	۱۶۵.
جدول ۶-۳: مواد تشکیل دهنده آهار	۱۶۶.
جدول ۷-۳: ویژگی‌های فاضلاب مراحل مختلف صنعت نساجی	۱۶۹.
جدول ۸-۳: پتانسیل اکسیداسیون ترکیبات اکسیدکننده مختلف	۱۷۹.
جدول ۹-۳: مزایا و معایب حذف رنگ از فاضلاب صنایع نساجی	۱۸۱.
جدول ۱-۴: خلاصه‌ای از رهنمودهای سازمان حفاظت محیط‌زیست آمریکا در خصوص استفاده مجدد	۱۹۰.
جدول ۲-۴: کاربردهای متداول غشاء بر اساس نوع استفاده مجدد	۱۹۱.
جدول ۳-۴: عوامل مورد نظر در تدوین معیارهای تغذیه آب زیرزمینی در ایالات متحده	۲۰۰.
جدول ۴-۴: حداقل میزان مجاز مواد آلوده کننده در فاضلاب‌ها	۲۰۲.
جدول ۵-۴: راهنمای EPA جهت استفاده مجدد فاضلاب تصفیه شده در بخش کشاورزی	۲۰۵.
جدول ۶-۴: مقدار فاضلاب صنعتی بازیافت شده در کارگاه‌های صنعتی	۲۰۷.
جدول ۱-۵: آزمایش‌های موردنیاز جهت بررسی فاضلاب تعدادی از صنایع	۲۱۶.
جدول ۲-۵: روش‌های اندازه‌گیری آلاینده‌های مختلف در فاضلاب بر اساس روش استاندارد متد	۲۱۷.
جدول ۳-۵: تعاریف جامدات موجود در فاضلاب	۲۲۲.
جدول ۴-۵: آزمایشات متداول برای بررسی خصوصیات فاضلاب	۲۶۰.

فهرست شکل‌ها

شکل ۲-۱: شمای حوضچه دانه‌گیر نوع گردابی (Pista).....	۶۸
شکل ۲-۲: شمای حوضچه دانه‌گیر با هواده‌ی و تنظیم سرعت.....	۷۰
شکل ۲-۳: شمای تانک تهنشینی مستطیلی شکل	۷۲
شکل ۲-۴: شمای تانک تهنشینی دایره‌ای.....	۷۲
شکل ۲-۵: عملیات تهنشینی در یک تانک تهنشینی مستطیلی اولیه	۷۳
شکل ۲-۶: مروری بر طرح‌های جریان غشایی	۷۸
شکل ۲-۷: شماتیک و طرز کار واحد الکترودیالیز	۸۰
شکل ۲-۸: اثر غلظت ماده معقدکننده بر تراکم لایه دوبل الکتریکی	۸۸
شکل ۲-۹: متحنی‌های شماتیک انعقاد برای حالت‌های مختلف ناپایدارسازی	۹۱
شکل ۲-۱۰: الگوی شماتیک واکنش‌های بین ذرات کلوئید و پلی الکترولیتها	۹۲
شکل ۲-۱۱: طرح شماتیک تجزیه بی‌هوایی مواد آلی پیچیده	۱۰۳
شکل ۲-۱۲: نمودار جریان هیدروژن و کربن در فرآیند تجزیه بی‌هوایی	۱۰۴
شکل ۲-۱۳: گروه‌های میکروبی تجزیه‌کننده مواد آلی در تصفیه بی‌هوایی	۱۰۵
شکل ۲-۱۴: طرح شماتیک راکتورهای متداول تصفیه بی‌هوایی	۱۱۱
شکل ۲-۱۵: فرآیند تماس بی‌هوایی	۱۱۳
شکل ۲-۱۶: راکتور ناپیوسته متوالی بی‌هوایی	۱۱۴
شکل ۲-۱۷: راکتور بستر لجن بی‌هوایی با جریان رو به بالا	۱۱۶
شکل ۲-۱۸: صافی بی‌هوایی	۱۱۷
شکل ۲-۱۹: راکتور ترکیبی UASB/AF	۱۱۸
شکل ۲-۲۰: راکتور بی‌هوایی با رشد چسپیده و جریان رو به پایین	۱۱۹
شکل ۲-۲۱: راکتور بی‌هوایی با بستر سیال و بستر انبساط یافته	۱۲۰
شکل ۲-۲۲: فلودیاگرام کاربرد لجن فعال با جریان پیستونی متداول	۱۲۴
شکل ۲-۲۳: فلودیاگرام لجن فعال با اختلاط کامل	۱۲۵
شکل ۲-۲۴: فلودیاگرام لجن فعال با هواده‌ی گسترده	۱۲۶
شکل ۲-۲۵: فلودیاگرام نهر اکسیداسیون	۱۲۷
شکل ۲-۲۶: فلودیاگرام سیستم هواده‌ی با تخلیه متناوب	۱۲۸
شکل ۲-۲۷: فلودیاگرام لجن فعال اکسیژن خالص	۱۲۹
شکل ۲-۲۸: فلودیاگرام صافی چکنده با بستر سنگی و پلاستیکی	۱۳۱
شکل ۲-۲۹: کاربرد تماس دهنده‌های بیولوژیکی چرخان	۱۳۲
شکل ۳-۱: مشخصات فرآیندهای غشایی	۱۷۶
شکل ۴-۱: نمایی از استفاده مجدد غیر متمرکز	۱۸۸

تقدیم به
انسان‌هایی که
به فردایی
بهتر می‌اندیشند.

مقدمه ناشر

سپاس بیکران پروردگار را که به انسان قدرت اندیشیدن بخشدید، قدرتی که در مقایسه با سایر موجودات باعث شده است که انسان هرگز به امکانات محدود خود اکتفا نکند. مکاتب الهی، انسان را موجودی کمال طلب و پویا می‌دانند که جهت‌گیری او به سوی خالقش می‌باشد. از جمله راههای تقرب به خداوند، علم است، علمی که زیبایی عقل است. علمی که در دریای بیکران آن هر ذره نشانی از آفریدگار است و هر چه علم انسان افرون گردد، تقریبی بیشتر می‌شود. از این‌رو است که به علم‌اندوزی و دانش‌آموزی توجّهی بی‌نظیر مبدول گردیده است. اما علم‌آموزی به ابزاری نیاز دارد که مهمترین آن کتاب است و انتشار نتیجه مطالعات پژوهشگران و اندیشمندان، پاسخگوی این نیاز خواهد بود. جهت تحقق این امر و گام برداشتن در جهت ارتقای پایه‌های علم و دانش و رشد و شکوفایی استعدادها، انتشار کتاب را یکی از اهداف خود قرار داده و انتظار داریم با حمایت‌های معنوی هموطنان گرامی بتوانیم گام‌های مؤثر و ارزشمندی را برداریم. گرچه تلاش خواهد شد در حد دانش و تجربه اندکمان کارهایی بدون اشکال تقدیم حضورتان گردد، ولی اذعان داریم که راهنمایی‌های شما عزیزان می‌تواند ما را در ارتقای کیفی کتاب راهگشا باشد، لذا همیشه منتظر پیشنهادات و راهنمایی‌های شما خواهیم بود. در پایان از همه عزیزانی که در مراحل مختلف تهیه، تدوین و چاپ کتاب از همفکری و همکاری آنها برخوردار بوده‌ام به خصوص مهندس غلامعلی حقیقت، مهندس مریم غلامی، دکتر محمد تقی قانعیان، مهندس طاهره جاسمی زاد، (نویسنده‌گان)، مهندس علی‌محمد خانی (مدیر تولیدوفروش)، و مهندس نیما نوروزی، سپاسگزاری نموده و موقیت روزافزونشان را آرزومندم.

محمد رضا خانی
مدیر مسئول انتشارات خانیران

* جهت اطلاع از میزان تخفیف و نحوه همکاری، کتابفروشی‌ها و مراکز و مؤسسات محترم می‌توانند از طریق تماس تلفنی یا مکاتبه با آدرس این مرکز اطلاعات لازم را کسب نمایند.

* خرید جزئی به یکی از روشهای زیر امکان‌پذیر است: مراجعه حضوری، تماس تلفنی با شماره‌های زیر، خرید آنلاین از طریق سایت www.khaniranshop.com و یا مکاتبه با آدرس دفتر انتشارات.

میدان انقلاب- خیابان کارگر شمالی- خیابان نصرت- کوچه باغ نو- کوچه داود آبادی شرقی- پلاک ۴- طبقه اول تلفن: ۰۲۱- ۶۶۹۶۵۳۹۶- ۶۶۹۵- ۷۷۲- ۰۲۰- ۶۶۹۶۵۳۹۶ (کد تهران ۲۱)

حساب سپاه ۰۳۰۰۴۰۸۰۰۳ و شماره کارت ۰۴۳۵۶۲۷۶۳۰۰۳ - بانک ملی - به نام علی محمد خانی

حساب ۲۳۰۸۲۷۸۳۹۳ و شماره کارت ۰۱۵۱۸۰- ۰۴۳۷۹۶۹۸۱۵۱۸۰ - بانک ملت - به نام علی محمد خانی

یکی از پیامدهای گسترش روز افزون جمعیت و صنعت تولید انواع آلودگی‌ها، آلودگی آب‌ها و محیط زیست به خصوص انواع فاضلاب‌های شهری، کشاورزی و صنعتی می‌باشد که باعث تخریب محیط‌زیست، آلودگی آب‌های سطحی و زیرزمینی، شیوع بیماری‌های گوناگون از حاد تا مزمن، واگیر و غیر واگیر، به خطر افتادن نسل گیاهان، حیوانات و ضررها غیر قابل جبران بشری گردیده است.

از این‌رو نیاز به افزایش دانش و توانمندسازی عمومی و تخصصی صنعت‌گران و دانشجویان در رشته‌های مهندسی محیط‌زیست، مهندسی عمران - آب و فاضلاب، مهندسی بهداشت محیط و مهندسی شیمی - تکنولوژی صنایع شیمیایی بیش از پیش احساس می‌شود. لذا کتاب حاضر که با محتوای ۵ فصل و پیوست شامل، فصل اول: ویژگی‌ها و ضرورت تصفیه فاضلاب‌های صنعتی، فصل دوم: اصول مدیریت و تصفیه فاضلاب‌های صنعتی، فصل سوم: تصفیه فاضلاب صنایع متداول فصل چهارم: استفاده مجدد از فاضلاب تصفیه‌شده و فصل پنجم: اصول نمونه‌برداری، آزمایش و ایمنی در آزمایشگاه‌های تصفیه‌خانه فاضلاب صنعتی و پیوست جدیدترین آمار مربوط به صنایع و تصفیه فاضلاب کشور عزیزمان، تقدیم شما خوانندگان و محققین محترم گردیده است، حاصل سال‌ها تجربیات، تلاش و همکاری استاد بزرگوار جناب آقای دکتر محمد تقی قانعیان، سرکار خانم مهندس مریم غلامی و خانم مهندس طاهره جاسمی زاد و اینجانب غلامعلی حقیقت می‌باشد.

امیدواریم گامی هرچند کوچک در جهت افزایش دانش و آگاهی عزیزان برداشته باشیم.
ضمانتاً از آنجایی که هیچ اثری خالی از اشکال نمی‌باشد، لذا از شما عزیزان خواهشمندیم
اشکالات و ایرادات علمی و نوشتاری را به مؤلفین منعکس نمائید.

با تشکر و احترام فراوان:

مهندس غلامعلی حقیقت

مهندس مریم غلامی

دکتر محمد تقی قانعیان

مهندس طاهره جاسمی‌زاد

يادداشت